

Retningslinjer for personale

(bilag til seksualpolitik)

Opdateret 09.08.2023

Indholdsfortegnelse

1. Retningslinjer for personalet	3
1.1 Aktiviteter	3
1.2 Bad.....	3
1.3 Besøg på værelset.....	3
1.4 Fysisk kontakt	3
1.5 Godnat-ritualer.....	4
1.6 Grænseoverskridende adfærd	4
1.7 Kærester	4
1.8 Overnatning.....	4
1.9 Påklædning.....	5
2. Tegn på mistrivsel.....	5
2.1 Ændring af adfærd.....	5
2.2 Påfaldende aktiv seksuel adfærd.....	5
2.3 Modvilje mod at være sammen med en bestemt person.....	5
2.4 Umotiveret gråd og angstreaktioner	5
2.5 Søvnløshed/mareridt.....	5
2.6 Fysiske symptomer	6
2.7 Tristhed/depression.....	6
2.8 Aggressivitet/hyperaktivitet.....	6
2.9 Manglende koncentration	6
2.10 Selvdestruktiv adfærd.....	6
2.11 Regression, stemmeføring, adfærd	6
2.12 Manglende selvværdsfølelse, hjælpeløshed, passivitet	6
2.13 Spiseforstyrrelser	6
2.14 Vedholdende tavshed	6
3. Procedure ved mistanke om overgreb eller krænkelser	6
4. Mere information	7

1. Retningslinjer for personalet

Formålet er give medarbejdere konkrete retningslinjer og anvisninger for at sikre, at vi lever op til de etiske og lovgivningsmæssige rammer, som beskrives i seksualpolitikken.

Retningslinjerne skal skærpe fokus på den rolle, som vi har i forhold til de børn og unge, der bor eller er i aflastning hos Lykkegard.

Det er vigtigt, at vi passer på hinanden og ikke sætter os selv eller vores kolleger i situationer, som kan misforstås eller fejltolkes. Samtidig skal vi som medarbejdere være opmærksomme og handle aktivt, hvis vi oplever grænseoverskridende adfærd hos beboere eller kolleger.

Der findes husordner i de enkelte afdelinger, som er tilpasset målgruppen og som mere detaljeret beskriver afdelingens regler. Husordenen er underordnet de fælles retningslinjer, der er beskrevet i dette dokument.

1.1 Aktiviteter

Der er fokus på, at fysiske aktiviteter foregår på en måde, så egne grænser er tydelige, og at beboerens og medarbejderens grænser respekteres.

1.2 Bad

Badning af beboere foregår altid uden andre beboere.

Hvis en beboer har behov for hjælp i badesituationer, er det med hensyntagen til beboerens ønsker og faglige overvejelser.

Barnet/den unge understøttes i egne evner til personlig pleje, så barnet/den unge kan gøre det med mindst mulig fysisk støtte.

Det tilstræbes, at barnet/den unge gøres selvhjulpne, så medarbejderen kun ved behov yder verbal guidning ved vask af kroppen.

Døren til baderum skal stå på klem, hvis en medarbejder er til stede ved guidning i personlig hygiejne, men der kan være individuelle hensyn til den enkelte beboer, som skal prioriteres.

1.3 Besøg på værelset

Hvis børnene/de unge internt besøger hinanden på værelset, skal det være aftalt mellem personalegrupperne. Hvis et barn/ung har besøg "udefra", skal det være aftalt med personalet.

Beboere over 18 år henstilles til at orientere personalet om besøg udefra eller af andre beboere, med henblik på sikkerhed og brand.

1.4 Fysisk kontakt

Vær opmærksom på, at fysisk kontakt med beboere sker i en form, der ikke kan misforstås eller mistolkes.

Ved samvær i sofa eller lignende skal medarbejderen være opmærksom på ikke at være intim i kontakten.

Medarbejder må gerne give knus og kram til beboere, men medarbejderen skal være opmærksom på, at den fysiske kontakt sker i forhold til den enkelte beboers behov og med professionel omtanke. Det skal respekteres, hvis et barn/ung ikke ønsker kram.

1.5 **Godnat-ritualer**

Godnat-ritualet skal tilpasses den enkeltes funktionsniveau og alder, fx kan dynen puttes omkring, der kan fortælles en historie eller udføres andre tryghedsritualer.

Hvis barnet/den unge har behov for, at en medarbejder er i nærheden, kan døren stå på klem indtil barnet/den unge sover.

Hvis barnet/den unge ønsker at give en anden beboer et kram inden sengetid, sker det uden for værelset og med en voksens tilstedeværelse. Der kan være individuelle hensyn til godnat-kram, som aftales på personalemøder. Eks. mindre børn, som får et kram ved sengen efter godnat læsning.

Medarbejderen går ikke i seng, før alle beboere sover/er på eget værelse, eller en evt. nattevagt er mødt ind.

Som vågen nattevagt tilser medarbejderen børnene/de unge i det aftalte interval.

1.6 **Grænseoverskridende adfærd**

Det er til enhver tid personalets ansvar at reagere på situationer, som vurderes som grænseoverskridende, eller som på anden vis kan have en u hensigtsmæssig påvirkning på den enkelte beboer.

1.7 **Kærester**

Er man beboer eller i aflastning hos Lykkegard, opfordrer vi til, at der ikke indledes et kæresteforhold med andre beboere fra afdelingen/gruppen. Hvis der alligevel indledes et kæresteforhold, laves der tydelige, individuelle aftaler med de involverede. Kæresteforhold sker under hensyntagen til dagligdagens struktur og de andre beboere. Kæresteforhold må ikke være til skade for den unges udvikling.

1.8 **Overnatning**

Ved rådighedsvagt sover medarbejdere på et vagtværelse.

Ved overnatning på koloni og ferieture er der altid 2 medarbejdere med, og de sover separat fra børnene/de unge.

Når børn og unge vågner om natten, kan en medarbejder opholde sig ved barnet/den unge, indtil barnet/den unge er faldet i søvn igen. Her kan reglen om, at medarbejdere ikke må opholde sig på barnets/den unges værelse om natten, fraviges. Dette kan også komme på tale ved sygdom. Fravigelser skal noteres i barnets journal.

Hvis et barn/ung har et særligt støttebehov om natten, er det nærmere beskrevet i den enkeltes journal under særftaler.

1.9 Påklædning

Medarbejdere skal være opmærksomme på deres påklædning. Medarbejdere sover altid i nattøj eller lignende, så barnet/den unge ved behov for støtte i løbet af natten, møder en medarbejder, der er påklædt.

Vi opfordrer til, at barnet/den unge sover i nattøj eller lignende, ligesom de ved aften-tv eller anden fælles aftenshygge har nattøj eller lignende på.

2. Tegn på mistrivsel

Medarbejdere har et særligt ansvar for at være opmærksom på, hvis et barn/ung ændrer adfærd eller mistrives. Medarbejdere har indberetningspligt allerede ved formodet mistanke om overgreb eller dysfunktion i familien.

Følgende tegn på mistrivsel kan vække mistanke om, at et barn bliver misbrugt seksuelt eller udsætter andre for seksuelle overgreb.

Kilde: SISO, Videnscenter for sociale indsatser ved seksuelle overgreb mod børn.

Der henvises i øvrigt til at se på "betyringsbarometeret", som hænger på alle afdelinger.

2.1 Ændring af adfærd

Har man kendt barnets tidligere, normale adfærd, og pludselig kan se markante ændringer, der bekymrer, bør man reagere. Barnet kan have svært ved at indgå forpligtende, følelsesmæssige relationer med andre. Det kan også have mistet sin nysgerrighed og tillid til omgivelserne. Vær opmærksom på, at seksuelle overgreb kan have stået på i årevis. Her kan man ikke nødvendigvis se ændringer i adfærden.

2.2 Påfaldende aktiv seksuel adfærd

Et barn, der har været udsat for seksuelle overgreb, vil måske vise det ved avancerede seksuelle lege. Nogle børn sender påfaldende seksuelle signaler til voksne. Disse børn blander kontakt og seksualitet sammen, fordi de ikke kender forskellen.

2.3 Modvilje mod at være sammen med en bestemt person

Afhængigt af barnets alder, udviklingstrin og relation til en eventuel krænker vil barnet måske protestere mod at skulle være sammen med eller alene med en bestemt person.

2.4 Umotiveret gråd og angstreaktioner

Et barn, der er udsat for seksuelle overgreb, og som føler, det ikke kan tale med andre om det, lever i en følelsesmæssig spænding. Det kan vise sig ved pludselig og tilsyneladende ubegrundet gråd eller angstreaktioner.

2.5 Søvnløshed/mareridt

Alle børn kan være bange for mørke og have nætter, hvor de ikke kan sove og/eller har mareridt, men den voksne bør reagere, hvis det bliver et mønster, eller hvis det optræder samtidig med andre af de nævnte signaler.

2.6 **Fysiske symptomer**

- Unaturlig rødmen, mærker/irritation/blødninger ved kønsorganer, munden eller endetarmsåbning.
- Ubehag når barnet tisser eller har afføring.
- Ufrivillig vandladning eller afføring.
- Underlivssmerter. Symptomerne kan også vise sig som "uforklarlig" mavepine eller hovedpine.

2.7 **Tristhed/depression**

Et barn, der har været udsat for seksuelle overgreb, oplever stor ensomhed, der kan resultere i depressive reaktioner, hvor det lukker af for omverdenen og er ked af det.

2.8 **Aggressivitet/hyperaktivitet**

Nogle børn vil reagere på overgrebet ved at blive aggressive over for andre børn og voksne og eventuelt have uforklarlige raserianfald. Det kan også resultere i fysiske angreb på andre. Andre børn reagerer med hyperaktivitet, hvor det ustandselig skifter aktivitet i et meget højt, uligevægtigt tempo.

2.9 **Manglende koncentration**

Mange børn kan få problemer med koncentrationen, indlæring og leg.

2.10 **Selvdestruktiv adfærd**

Hos de lidt større børn vil man nogle gange kunne se, at depressionen fører til selvmordstanker eller anden selvdestruktiv opførsel, hvor barnet fx skærer i sig selv, brænder sig selv og lignende.

2.11 **Regression, stemmeføring, adfærd**

Regression vil sige, at barnet "går tilbage i udvikling" og pludselig får nogle adfærdstræk, det ellers var vokset fra. Barnet tisser i sengen, har afføring i bukserne, taler med (over)barnlig stemme, går i baglås i kendte situationer og lignende.

2.12 **Manglende selvværdsfølelse, hjælpeløshed, passivitet**

Et barn, der har været udsat for seksuelle overgreb, synes dårligt om sig selv. Selvværdsfølelsen bliver mindre, barnet tror ikke på sig selv og fremstår måske hjælpeløst og passivt.

2.13 **Spiseforstyrrelser**

Kan vise sig ved, at barnet sulter sig (anoreksi) eller spiser overdrevent (bulimi).

2.14 **Vedholdende tavshed**

Hemmelse og trusler om represalier, hvis overgrebet afsløres, kan gøre barnet angst. En afsløring kan derfor opleves som mere farlig end selve overgrebene. Det tvinger barnet til tavshed og isolation.

3. **Procedure ved mistanke om overgreb eller krænkelse**

Hvis du som medarbejder får mistanke om overgreb eller krænkelse, skal du bevare roen og følge nedenstående procedurer.

Medarbejder

- Vær lyttende, og undgå at stille for mange spørgsmål. Begynd ikke at udspørge, gentag i stedet for det sidste ord/del af barnets sætning for at vise anerkendelse. Forhold dig åbent og nysgerrigt til det, barnet fortæller - og undgå at tolke, vurdere og konkludere.
- Kommer henvendelsen fra en pårørende eller en anden person, så skriv en redegørelse for den konkrete mistanke. Den der henvender sig, skal gennemlæse, godkende og underskrive redegørelsen. Sørg for at få noteret barnet eller personens ordrette formuleringer under eller umiddelbart efter samtalen.
- Kontakt nærmeste leder.
- Del ikke din viden med andre end de involverede og din nærmeste leder.

Leder

- Lytter og drøfter henvendelsen eller observationen med den involverede medarbejder.
- Der udarbejdes i fællesskab en plan for det videre forløb.
- Der tales med den involverede beboer. Medarbejder/kontaktperson og leder er til stede. Spørgsmålene er tilrettet den berørtes udviklingsniveau og situationen som helhed.
- Der tages referat af samtalen. Referat underskrives så vidt muligt af alle parter.
- Der tages beslutning om de videre tiltag.
- Lederen vurderer om sagen skal politianmeldes, underrettes eller andre instanser skal involveres.
- Der tages ligeledes beslutning om, hvordan forældre til unge under 18 år skal kontaktes.
- I sager, hvor den unge er over 18 år, vurderes kontakt til forældre ud fra den enkelte unges ønsker.

4. Mere information

For yderligere vejledning og information kan Centeret for seksuelt misbrugte (CSM øst) kontaktes.
www.csm-danmark.dk

Vi henviser også til Lykkegards "Psyisk førstehjælp".